

Hoge Raad voor de Justitie
Conseil Supérieur de la Justice

**ADVIES OVER HET VOORSTEL TOT
OPRICHTING VAN EEN KADER VAN
SUBSTITUUT-PROCUREURS DES
KONINGS GESPECIALISEERD IN
HANDELSZAKEN**

Goedgekeurd door de algemene vergadering
op 30 september 2009

**AVIS SUR LA PROPOSITION PORTANT
CRÉATION D'UN CADRE DE
SUBSTITUTS DU PROCUREUR DU ROI
SPECIALISES EN MATIERE
COMMERCIALE**

Approuvé par l'assemblée générale
le 30 septembre 2009

Inhoudstafel

I. Inleiding	2
1. Het Actieplan Strijd tegen Fiscale en Sociale Fraude 2008-2009	2
2. De adviesaanvraag van de minister	2
3. De werkwijze van de HRJ	4
II. Algemene beschouwingen bij het voorstel	5
1. Het voorstel doorkruist de projecten “Hertekening Rechterlijke Organisatie” en “HR-beleid”	5
2. Onduidelijk objectief	5
III. De methode voorgesteld door de minister van Justitie	6
1. Betekenisvolle afwijking van het voorstel van het actieplan.....	6
2. Het voorstel van de minister van Justitie kan niet worden uitgevoerd zonder wetswijziging	8
IV. Het type-functieprofiel	9

Table des matières

I. Introduction	2
1. Le Plan d’action Lutte contre la Fraude fiscale et sociale 2008-2009	2
2. La demande d’avis du ministre.....	2
3. Approche du CSJ	4
II. Considérations générales sur la proposition	5
1. La proposition empiète sur les projets « Réaménagement de l’Organisation judiciaire » et « Politique de gestion de ressources humaines »	5
2. Objectif imprécis	5
III. La méthode proposée par le ministre de la Justice	6
1. Divergence significative par rapport à la proposition du plan d’action.....	6
2. La proposition du ministre ne peut se réaliser sans modification de la loi	8
IV. Le profil de fonction type	9

Bij schrijven van 14 juli 2009 heeft de minister van Justitie de Hoge Raad voor de Justitie (HRJ) om advies verzocht over het voorstel om een kader op te richten van substituut-procureurs gespecialiseerd in handelszaken.

De HRJ heeft het hiernavolgend advies uitgebracht.

KRACHTLIJNEN VAN HET ADVIES

De HRJ is van oordeel dat het voorstel tot oprichting van een kader van substituten gespecialiseerd in handelszaken de projecten "Hertekening Rechterlijke Organisatie" en "HR-beleid" doorkruist en daarom zou moeten worden geïntegreerd in deze projecten.

Het objectief van het voorstel en de opdracht van deze substituten zouden duidelijker moeten worden gedefinieerd.

De door de minister van Justitie gekozen "soepele en pragmatische" werkwijze wijkt in belangrijke mate af van deze voorgesteld door het actieplan "Strijd tegen Fiscale en Sociale Fraude. De door de minister gekozen methode biedt minder garanties inzake minimumaantal gespecialiseerde substituten en effectieve specialisatie.

Bovendien kan de door de minister van Justitie gekozen werkwijze, in tegenstelling tot wat wordt beweerd, niet worden uitgevoerd zonder wijziging van de wet.

De HRJ kan niet onmiddellijk ingaan op het verzoek van de minister om een type-functieprofiel op te stellen voor de gespecialiseerde substituten in handelszaken:

- De HRJ is van oordeel dat er (nog) geen wettelijke basis bestaat voor het gebruik van dergelijke functieprofielen.
- Op dit moment finaliseert de HRJ in het kader van het project "HR-

Par courrier du 14 juillet 2009, le ministre de la Justice a demandé au Conseil supérieur de la Justice (CSJ) de rendre un avis sur une proposition visant à créer un cadre de substitués du procureur spécialisés dans les affaires commerciales.

Le CSJ a rendu l'avis suivant.

LIGNES DE FORCE DE L'AVIS

Le CSJ est d'avis que la proposition de créer un cadre de substitués spécialisés dans les affaires commerciales empiète sur les projets « Réaménagement de l'Organisation judiciaire » et « Politique de gestion de ressources humaines » et devrait dès lors être intégrée dans ces projets.

L'objectif de la proposition et les missions de ces substitués devraient être plus clairement définis.

La méthode « souple et pragmatique » choisie par le ministre de la Justice s'écarte de façon importante de celle proposée par le plan d'action « Lutte contre la Fraude fiscale et sociale ». La méthode proposée par le ministre offre moins de garanties pour un nombre minimal de substitués spécialisés et une spécialisation effective.

De plus, contrairement à ce qui est prétendu, la méthode choisie par le ministre de la Justice ne peut être mise en oeuvre sans modification de la loi.

Le CSJ ne peut immédiatement accéder à la demande du ministre de rédiger un profil de fonction type pour les substitués spécialisés en matière commerciale :

- Le CSJ est d'avis qu'il n'y a pas (encore) de base légale pour l'utilisation de tels profils de fonction.
- A ce moment, le CSJ finalise le profil générique de substitut dans le cadre du projet « Gestion de ressources

management” een generiek profiel van substituut. Een bijzonder functieprofiel voor substituten gespecialiseerd in handelszaken kan pas daarna worden opgesteld.

- Tot slot dient het objectief van het voorstel te worden verduidelijkt alvorens het bijzonder functieprofiel kan worden opgesteld.

humaines ». Un profil spécifique pour les substituts spécialisés en matière commerciale ne peut être rédigé avant cette finalisation.

- Enfin, l’objectif de la proposition doit être clarifié avant qu’un profil de fonction spécifique puisse être rédigé.

I. INLEIDING

1. Het Actieplan Strijd tegen Fiscale en Sociale Fraude 2008-2009

Het voorstel is actiepoint 3.2 van het actieplan 2008-2009 van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude. *“Door het creëren van een wettelijk kader van substituten gespecialiseerd in handelszaken moet men aan Justitie meer slagkracht en capaciteiten geven om faillissementsmisdrijven te bestrijden, conform de wil van de wetgever (cf. het bestaande artikel 151 G.W.”.*

Het plan stelt hiervoor ook een werkwijze voor: *“Het oprichten van een beperkt kader van substituten gespecialiseerd in handelszaken dient te gebeuren naar het voorbeeld van de substituten gespecialiseerd in fiscale aangelegenheden, met name een in aantal beperkt kader per rechtsgebied (dus niet op het niveau van de arrondissementen), begrepen in het globaal aantal substituten-procureurs (sic) des Konings (naar het voorbeeld van de fiscale substituten), in het raam van de aan de gang zijnde reflecties over de hertekening van het gerechtelijk landschap”.*

2. De adviesaanvraag van de minister

- Alternatieve werkwijze

In zijn adviesaanvraag stelt de minister van Justitie een andere werkwijze voor dan het actieplan:

I. INTRODUCTION

1. Le Plan d’action Lutte contre la Fraude fiscale et sociale 2008-2009

La proposition correspond au point d’action 3.2 du plan d’action 2008-2009 du Collège pour la Lutte contre la Fraude fiscale et sociale. *« Par la création d’un cadre légal de substituts spécialisés dans les affaires commerciales, on confère à la Justice une force de frappe et une capacité accrues afin de lutter contre les faillites frauduleuses, conformément à la volonté du législateur (cf. l’actuel article 151 du C. jud.) »*

Le plan propose aussi une méthode : *« La création d’un cadre restreint de substituts spécialisés dans les affaires commerciales doit se faire à l’image des substituts spécialisés dans les affaires fiscales, à savoir un cadre par ressort (et donc pas au niveau des arrondissements), limité en nombre, inclus dans le nombre global de substituts procureurs du Roi (à l’instar des substituts fiscaux), dans le cadre des réflexions en cours sur la reconfiguration du paysage judiciaire. »*

2. La demande d’avis du ministre

- Méthode alternative

Dans sa demande d’avis, le ministre de la Justice propose une autre méthode que celle avancée par le plan d’action :

“Er wordt uitgegaan van de bestaande artikelen 58bis, 1°, en 151, eerste lid, Ger. W. waar reeds een eerste aanzet wordt gegeven voor het bestaan van substituten-procureur(sic) des Konings gespecialiseerd in handelszaken.

Gelet op het feit dat de nood aan dergelijk gespecialiseerd kader mogelijk niet even pertinent aanwezig is in elk arrondissement en de vergelijking met het kader van substituten gespecialiseerd in fiscale aangelegenheden niet helemaal opgaat, hebben wij besloten in deze een soepele en pragmatische oplossing na te streven en geen wetswijziging door te voeren.

Eerst zal de nood aan deze gespecialiseerde substituten worden nagegaan. De reeds bestaande specialisatie zal behouden blijven en de eventuele nood zal opgevuld worden door werving. Naar analogie met de fiscale rechters, wordt voorgesteld om de betrekking eerder functiespecifiek aan te kondigen in het Belgisch Staatsblad. Hierbij zal worden aangegeven dat bij een open plaats de voorkeur worden gegeven aan substituten gespecialiseerd in handelszaken.

Op voorhand zal een type-functieprofiel opgemaakt worden dat vereisten van ervaring in handelszaken of dergelijke omvat. De korpsoverste heeft in dat geval ook de vrijheid om het profiel te bepalen dat het best aansluit bij de noden van zijn dienst. Bijgevolg is het voor de kandidaat-substituut ook direct duidelijk welke functie-inhoud met de vacature wordt beoogd. Het gaat om een prioritaire toekenning van deze bevoegdheid, niet om een exclusieve. In de preambule bij hun benoemingsbesluit kan dan worden opgenomen dat het om een benoeming gaat van een in handelszaken gespecialiseerde substituut. Deze werkwijze kan gecombineerd worden met ofwel een gelijktijdige benoeming of een benoeming als toegevoegde substituut om zo de gespecialiseerde kennis niet te verankeren in één rechtbank maar ze te gebruiken binnen het rechtsgebied van een hof van beroep.

L'on part des actuels articles 58bis, 1°, et 151, 1er alinéa du C. jud., qui donnent déjà une première impulsion à l'existence des substituts du procureur du Roi spécialisés en matière commerciale.

Compte tenu du fait que la nécessité d'un tel cadre spécialisé n'est peut-être pas présente de manière aussi pertinente dans chaque arrondissement et que la comparaison avec le cadre de substituts spécialisés en matière fiscale ne tient pas tout à fait la route, nous avons décidé d'aspirer ici à une solution souple et pragmatique et de ne pas procéder à un changement de loi.

Il sera d'abord procédé à une vérification du besoin en substituts spécialisés. La spécialisation qui existe déjà sera maintenue et le besoin éventuel sera comblé par recrutement. Par analogie avec les juges fiscaux, il est proposé de publier au Moniteur belge les places vacantes plutôt comme fonctions spécifiques. A côté de cela, il sera indiqué, pour les places vacantes, de donner la préférence aux substituts spécialisés en matière commerciale.

Un profil de fonction type sera établi au préalable ; il contiendra les exigences d'expérience en matière commerciale ou similaire. Le chef de corps aura aussi, dans ce cas, la liberté de déterminer le profil qui correspond le mieux aux besoins de son service. Le candidat-substituut verra, dès lors, tout de suite quel est le contenu de la fonction visée par l'annonce de la place vacante. Il s'agira d'une attribution prioritaire, mais non exclusive, de cette compétence. Dans le préambule de leur arrêté de nomination, il pourra être inséré qu'il s'agit d'une nomination de substitut spécialisé en matière commerciale. Cette méthode peut être combinée soit avec une nomination simultanée soit avec une nomination comme substitut de complément, pour ne pas ancrer la connaissance spécialisée dans un seul tribunal, mais l'utiliser au sein du ressort de la cour d'appel.

Om de invulling van deze functies te realiseren zal vooreerst een enquête worden georganiseerd bij de procureurs des Konings om de bestaande situatie in kaart te brengen.

- 1) Hierbij dient het aantal substituten-procureur(sic) des Konings die nu in de praktijk de dossiers in handelszaken behandelen uitgedrukt te worden in voltijds equivalenten (VTE).*
- 2) Hierbij dient u te weten dat over het aantal zaken gaat dat gemiddeld per jaar in handelszaken wordt behandeld”.*

- De omvang van de adviesaanvraag

De minister vraagt de HRJ een advies te verlenen over de door hem uitgewerkte werkwijze. Daarenboven vraagt hij de HRJ een type-functieprofiel op te stellen voor de functie van substituut-procureur gespecialiseerd in handelszaken.

3. De werkwijze van de HRJ

De VAOC heeft een werkgroep opgericht om de adviesaanvraag te onderzoeken. Deze werkgroep is samengekomen op 1 september 2009 en heeft een curator en een rechter in een rechtbank van koophandel gehoord over de betrokken problematiek.

Het ontwerpadvies opgestelde door de werkgroep werd op 21 september 2009 goedgekeurd door de VAOC.

De algemene vergadering van de HRJ heeft het advies op 30 september 2009 goedgekeurd.

Pour donner un contenu à ces fonctions, une enquête devra être organisée auprès des procureurs du Roi afin de faire le point sur la situation actuelle :

- 1) Le nombre de substituts du procureur du Roi qui, dans la pratique, traitent actuellement les dossiers commerciaux doit être exprimé en équivalents temps plein (ETP)*
- 2) A noter qu’il s’agit du nombre d’affaires commerciales qui est traité en moyenne par an.*

- La portée de la demande d’avis

Le ministre demande au CSJ de rendre un avis sur la méthode que le ministre a développée. Il demande par ailleurs au CSJ d’établir un profil de fonction type pour la fonction de substitut du procureur spécialisé dans les affaires commerciales.

3. Approche du CSJ

La CAER a créé un groupe de travail pour examiner la demande d’avis. Ce groupe de travail s’est réuni le 1er septembre 2009 et a entendu un curateur et un juge d’un tribunal de commerce sur la problématique en question.

Le projet d’avis rédigé par le groupe de travail a été approuvé par la CAER le 21 septembre 2009.

L’assemblée générale du CSJ a approuvé l’avis le 30 septembre 2009.

II. ALGEMENE BESCHOUWINGEN BIJ HET VOORSTEL

1. Het voorstel doorkruist de projecten “Hertekening Rechterlijke Organisatie” en “HR-beleid”

Op dit moment is er een reflectie aan de gang over een grondige hervorming van de rechterlijke organisatie. De gerechtelijke wereld heeft daartoe zelf initiatief genomen (zie het project “Hertekening Rechterlijke Organisatie” gefaciliteerd door de HRJ) en ook de minister van Justitie stelde hierover een oriëntatienota op. De mobiliteit en de specialisatie van de magistraten, alsmede de organisatiestructuur van de parketten, maken een belangrijk onderdeel uit van deze reflectie.

Op vraag van de vorige minister van Justitie ontwerpt de HRJ bovendien op dit moment een modern HR-beleid voor de magistratuur (zie adviesaanvraag van 9 juli 2008).

De HRJ is van oordeel dat het voorstel tot oprichting van een kader van substituten gespecialiseerd in handelszaken deze projecten doorkruist. Het voorstel moet daarom worden geïntegreerd in deze projecten en mag niet afzonderlijk worden overwogen, laat staan worden verwezenlijkt.

2. Onduidelijk objectief

Het objectief van het voorstel zou duidelijker moeten worden gedefinieerd.

De oprichting van een kader van substituten gespecialiseerd in handelszaken is een onderdeel van een globaal actieplan voor de strijd tegen fiscale en sociale fraude. In het voorstel krijgen de substituten gespecialiseerd in handelszaken echter een eerder beperkte opdracht, namelijk het bestrijden van faillissementsmisdrijven.

II. CONSIDÉRATIONS GÉNÉRALES SUR LA PROPOSITION

1. La proposition empiète sur les projets « Réaménagement de l’Organisation judiciaire » et « Politique de gestion de ressources humaines »

Pour le moment, une réflexion sur une réforme approfondie de l’organisation judiciaire est en cours. Le monde judiciaire a pris lui-même l’initiative de cette réflexion (voir le projet « Réaménagement de l’Organisation judiciaire » facilité par le CSJ) et le ministre de la Justice a lui aussi rédigé une note d’orientation à ce sujet. La mobilité et la spécialisation des magistrats, ainsi que la structure d’organisation des parquets, représentent une part importante dans cette réflexion.

A la demande du précédent ministre de la Justice, pour le moment, le CSJ est, par ailleurs, en train de développer une politique moderne en matière de gestion de ressources humaines, à l’intention de la magistrature (voir demande d’avis du 9 juillet 2008).

Le CSJ est d’avis que la proposition tendant à créer un cadre de substituts spécialisés dans les affaires commerciales empiète sur ces projets. C’est la raison pour laquelle la proposition doit être intégrée dans ces projets et ne peut être envisagée séparément et encore moins se réaliser séparément.

2. Objectif imprécis

L’objectif de la proposition devrait être plus clairement défini.

La création d’un cadre de substituts spécialisés dans les affaires commerciales fait partie d’un plan d’action global pour la lutte contre la fraude fiscale et sociale. La proposition confie toutefois aux substituts spécialisés dans les affaires commerciales une mission plutôt limitée, à savoir, la lutte contre les délits de faillite.

Hoewel de opsporing en vervolging van deze misdrijven door het openbaar ministerie een belangrijke schakel is in de strijd tegen fraude, moet vaak worden vastgesteld dat de private en publieke schade veroorzaakt door het faillissement in dat stadium nog moeilijk (financieel) te herstellen zijn. Naast dit repressief actiepunt moeten daarom ook de preventieve actiepunten van het actieplan worden gerealiseerd. Ook andere, niet in het plan voorkomende, acties kunnen bijdragen tot de preventie van de faillissementsmisdrijven. Bovenop de versterking van de slagkracht van het openbaar ministerie zou men bijvoorbeeld ook de middelen van de kamers voor handelsonderzoek kunnen verhogen.

Het vervolgen van faillissementsmisdrijven vormt weliswaar een belangrijk onderdeel van de handels- en financiële zaken, maar het lijkt niet gewenst om de opdracht van de substituten gespecialiseerd in handelszaken hiertoe te beperken. Deze opmerking is uiteraard ook van belang voor het verzoek aan de HRJ om een type-functieprofiel op te stellen (zie hierna sub IV).

III. DE METHODE VOORGESTELD DOOR DE MINISTER VAN JUSTITIE

De soepele en pragmatische werkwijze gekozen door de minister van Justitie wijkt af van deze voorgesteld door het actieplan.

Bovendien kan de door de minister van Justitie gekozen werkwijze, in tegenstelling tot wat wordt beweerd, niet worden uitgevoerd zonder wijziging van de wet.

1. Betekenisvolle afwijking van het voorstel van het actieplan

Het actieplan stelt voor om het kader van de substituten gespecialiseerd in handelszaken op te richten naar het voorbeeld van de substituten gespecialiseerd in fiscale aangelegenheden.

Bien que les recherches et les poursuites de ces délits par le ministère public représentent un maillon important dans la lutte contre la fraude, on doit souvent constater que les dommages privés et publics causés par la faillite ne sont, à ce stade, plus que difficilement (financièrement) réparables. A côté de ce point d'action répressif, il faut dès lors aussi réaliser les points préventifs du plan d'action. D'autres actions, qui ne figurent pas dans le plan, peuvent également contribuer à prévenir les délits de faillite. Outre le renforcement de la force de frappe du ministère public, on pourrait par exemple aussi augmenter les moyens des chambres d'enquête commerciale.

La poursuite des délits de faillite constitue certes une part importante des affaires commerciales et financières, mais il ne semble pas souhaitable de limiter les missions des substituts spécialisés dans les affaires commerciales à ces délits. Bien entendu, cette remarque s'applique aussi à la demande adressée au CSJ pour rédiger un profil de fonction type (voir ci-après point IV).

III. LA MÉTHODE PROPOSÉE PAR LE MINISTRE DE LA JUSTICE

La méthode souple et pragmatique choisie par le ministre de la Justice s'écarte de celle proposée par le plan d'action.

De plus, contrairement à ce qui est prétendu, la méthode choisie par le ministre de la Justice ne peut s'appliquer sans modification de la loi.

1. Divergence significative par rapport à la proposition du plan d'action

Le plan d'action propose de créer un cadre de substituts spécialisés dans les affaires commerciales par analogie avec les substituts spécialisés dans les matières fiscales.

Dit heeft een aantal belangrijke gevolgen:

- Net zoals voor de fiscale substituten zal het aantal substituten gespecialiseerd in handelszaken moeten worden bepaald door de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting (cf. tabel in de bijlagen van deze wet). Het gaat weliswaar om een aantal “begrepen in het aantal substituut-procureurs des Konings” (dus geen aantal bovenop het bestaande kader van substituten) maar het garandeert wel een minimum aantal gespecialiseerde substituten.
- Net zoals de fiscale substituten zijn de substituten gespecialiseerd in handelszaken reeds voorzien in artikel 58bis, 1°, Ger. W. “benoemingen”. Het gaat dus om een “specifieke” benoeming als substituut gespecialiseerd in handelszaken, hetgeen garandeert dat deze zich ook werkelijk kan toeleggen op de betrokken materies.

Het door de minister voorgestelde alternatief biedt deze garanties niet. Naar analogie met de fiscale rechters zullen de substituten gespecialiseerd in handelszaken statutair “slechts” gewone substituten zijn. Wel zal de minister van Justitie “aangeven dat bij een open plaats de voorkeur (zal) worden gegeven aan substituten gespecialiseerd in handelszaken”. Waarschijnlijk wordt bedoeld dat de vacante plaats bij voorrang zal worden toegewezen aan kandidaten die voldoen aan het type-functieprofiel van substituut gespecialiseerd in handelszaken. De minister voegt er uitdrukkelijk aan toe dat het om een prioritaire toekenning van deze bevoegdheid gaat, niet om een exclusieve.

Behoudens bovenstaande verschillen met betrekking tot de waarborgen inzake aantal en effectieve specialisatie, zijn er nog enkele belangrijke verschillen:

- De bijzondere benoemingsvoorwaarden van de fiscale substituten worden voorzien bij wet en niet in een profiel waarvan de

Ce qui implique un certain nombre de conséquences importantes :

- Comme pour les substituts fiscaux, le nombre de substituts spécialisés dans les affaires commerciales devra être déterminé par la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire (voir tableau annexé à cette loi). Il s'agit certes d'un nombre « inclus dans le nombre des substituts du procureur du Roi » (donc qui ne dépasse pas le cadre de substituts existant) mais qui garantit un nombre minimal de substituts spécialisés.
- Comme les substituts fiscaux, les substituts spécialisés dans les affaires commerciales sont déjà prévus à l'article 58bis, 1° « nominations ». Il s'agit donc d'une nomination « spécifique » en tant que substitut spécialisé dans les affaires commerciales, ce qui garantit aussi que l'intéressé pourra réellement se consacrer aux matières concernées.

La solution alternative proposée par le ministre n'offre pas ces garanties. Par analogie avec les juges fiscaux, les substituts spécialisés dans les affaires commerciales ne seront, au niveau statutaire, « que » de simples substituts. Le ministre de la Justice indiquera néanmoins que « si une place est vacante, la préférence sera donnée aux substituts spécialisés dans les affaires commerciales ». On veut vraisemblablement dire que la place vacante sera attribuée, en priorité, aux candidats répondant au profil de fonction type du substitut spécialisé dans les affaires commerciales. Le ministre ajoute expressément qu'il s'agit d'une attribution prioritaire de cette compétence et non d'une attribution exclusive.

Outre les réserves susmentionnées concernant les garanties relatives au nombre et aux spécialisations effectives, il y a encore quelques différences importantes :

- Les conditions particulières de nomination des substituts fiscaux sont prévues par la loi et non pas dans un

wettelijke basis niet duidelijk is (zie ook sub IV) en er wordt een vermindering van de vereiste anciënniteit voorzien [art. 194, § 4, Ger.W.];

- Artikel 357, § 1, Ger.W. kent een weddetoeslag toe aan de fiscale substituten;
- Artikel 151bis Ger.W. voorziet dat de fiscale substituten de strafvordering voor fiscale misdrijven uitoefenen voor de rechtbanken van alle gerechtelijke arrondissementen gelegen in het rechtsgebied van het hof van beroep waar ze benoemd zijn.

Het betreft hier aspecten die de functie aantrekkelijker of efficiënter maken, maar die niet voorzien zijn in de alternatieve werkwijze voorgesteld door de minister.

Indien men werkelijk een gespecialiseerd kader van substituten gespecialiseerd in handelszaken wenst op te richten, biedt de werkwijze voorgesteld door het actieplan meer garanties. De keerzijde van de medaille is dat de werkwijze van het actieplan inderdaad minder soepel is en mobiliteit in mindere mate toelaat.

2. Het voorstel van de minister van Justitie kan niet worden uitgevoerd zonder wetswijziging

Ook de door de minister voorgestelde soepele en pragmatische werkwijze, die geïnspireerd is op het statuut van de fiscale rechters, kan niet zonder wetswijziging:

- Een “fiscale rechter” is statutair eigenlijk een “gewone” rechter in de rechtbank van eerste aanleg die zetelt in een fiscale kamer. In tegenstelling tot de substituut gespecialiseerd in handelszaken komt “fiscale rechter” dan ook niet voor in artikel 58bis Ger.W. Indien men de werkwijze van de minister wenst te volgen moet men de woorden “substituut-procureur gespecialiseerd in handelszaken” in dit artikel schrappen.

profil dont la base légale n’est pas claire (voir aussi point IV) et une diminution de l’ancienneté requise est prévue [art. 194, § 4, du Code jud.];

- L’article 357, § 1, du Code jud. confère un supplément de traitement aux substituts fiscaux ;
- L’article 151bis du Code jud. prévoit que les substituts fiscaux exercent l’action publique pour les infractions fiscales devant les tribunaux de tous les arrondissements judiciaires situés dans le ressort de la cour d’appel de l’arrondissement où ils ont été nommés.

Il s’agit ici d’aspects qui rendent la fonction plus attrayante ou plus efficace, mais qui ne sont pas prévus dans la méthode alternative proposée par le ministre.

Si l’on souhaite vraiment créer un cadre spécialisé de substituts spécialisés dans les affaires commerciales, la méthode proposée par le plan d’action offre plus de garanties. Le revers de la médaille est que la méthode du plan d’action est moins souple et permet moins de mobilité.

2. La proposition du ministre ne peut se réaliser sans modification de la loi

La méthode souple et pragmatique proposée par le ministre, qui s’inspire du statut des juges fiscaux, ne peut pas non plus se réaliser sans modification de la loi :

- Un « juge fiscal » est en fait, statutairement, un « simple » juge du tribunal de première instance qui siège dans une chambre fiscale. Contrairement au substitut spécialisé dans les affaires commerciales, le « juge fiscal » n’est dès lors pas mentionné dans l’article 58bis du Code jud. Si l’on souhaite suivre la méthode du ministre, il faut supprimer de cet article les mots « substitut du procureur spécialisé dans les affaires commerciales ».

- Een “functiespecifieke” bekendmaking van een vacante plaats van fiscale rechter kan maar omdat artikel 190, §2 bis, Ger.W. in deze mogelijk voorziet. Deze bepaling luidt : *“Bij de bekendmaking van een vacature in de rechtbank van eerste aanleg kan de minister van Justitie bepalen dat het vacante ambt bij voorrang zal worden toegewezen aan een kandidaat dit titels of verdiensten voorlegt waaruit een gespecialiseerde kennis blijkt. Deze titels en verdiensten worden onderzocht door de benoemings- en aanwijzingscommissie bedoeld in artikel 259bis-8”*. Artikel 190 gaat over de benoemingsvoorwaarden van rechters in de rechtbank van eerste aanleg, zodat deze bepaling niet kan worden gebruikt voor substituten. Indien men de werkwijze voorgesteld door de minister wenst te volgen moet zo’n bepaling ingevoerd worden.
- Une publication en tant que « fonction spécifique » d’une place vacante de juge fiscal n’est possible que parce que l’article 190, §2 bis, du Code jud le prévoit. Cette disposition stipule que : « En cas de publication d’une vacance auprès d’un tribunal de première instance, le ministre de la Justice peut indiquer que le siège vacant est attribué (en priorité) à un candidat qui justifie d’une connaissance spécialisée par ses titres ou son expérience. Ces titres et expérience sont examinés par la Commission de nomination et de désignation visée à l’article 259bis-8 ». L’article 190 traite des conditions de nomination des juges au sein du tribunal de première instance, de sorte que cette disposition ne peut s’appliquer aux substituts. Si l’on souhaite suivre la méthode proposée par le ministre, il faut introduire une disposition similaire.

IV. HET TYPE-FUNCTIEPROFIEL

Volgens het voorstel van de minister zal er op voorhand een type-functieprofiel opgemaakt worden dat vereisten van ervaring in handelszaken “of dergelijke” omvat. *“De korpsoverste heeft in dat geval ook de vrijheid om het profiel te bepalen dat het best aansluit bij de noden van zijn dienst. Bijgevolg is het voor de kandidaat-substituut ook direct duidelijk welke functie-inhoud met de vacature wordt beoogd”*.

De minister vraagt aan de HRJ om een type-functieprofiel op te stellen. De HRJ formuleert hierbij volgende opmerkingen:

- Het is niet helemaal duidelijk hoe het functieprofiel zal worden gebruikt in de benoemingsprocedure. Op dit moment bestaan er enkel standaardprofielen voor de functies van korpsschefs die door de HRJ worden opgesteld en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Deze standaardprofielen en het gebruik ervan in de aanwijzingsprocedure worden evenwel uitdrukkelijk geregeld door de wet (art. 259bis-13 en art. 259quater, § 3, tweede

IV. LE PROFIL DE FONCTION TYPE

Selon la proposition du ministre, un profil de fonction type sera établi à l’avance et prévoira des exigences d’expérience en matière commerciale « ou similaire ». *« Le chef de corps a aussi, dans ce cas, la liberté de déterminer le profil qui correspond le mieux aux besoins de son service. Le candidat-substitut peut, dès lors, voir tout de suite quel est le contenu de la fonction visée par l’annonce de la place vacante. »*

Le ministre demande au CSJ de rédiger un profil de fonction type. A ce propos, le CSJ formule les remarques suivantes :

- La manière selon laquelle le profil de fonction sera utilisé dans la procédure de nomination n’apparaît pas clairement. Pour le moment, il n’existe de profils type que pour les fonctions de chefs de corps que le CSJ rédige et publie au Moniteur belge. Ces profils type et leur utilisation dans la procédure de désignation sont toutefois expressément réglés par la loi (art. 259bis-13 et art. 259quater, § 3, deuxième alinéa, 1°, Code jud.) Si le

lid, 1°, Ger.W.). Indien de minister een typeprofiel wenst te gebruiken, dan zal hiervoor een wettelijke basis moeten gecreëerd worden.

- De korpschef van een vacante plaats zou de vrijheid krijgen om het profiel te bepalen dat het best aansluit bij de noden van zijn dienst. Er wordt verondersteld dat hiermee wordt bedoeld dat de korpschef voor een bepaalde vacante plaats in functie van de noden kan kiezen uit verschillende standaardprofielen. Dit heeft uiteraard maar zin indien een volledig en coherent pakket van type-profielen beschikbaar is. Op vraag van de vorige minister van Justitie ontwerpt de HRJ momenteel een modern HR-beleid voor de magistratuur (zie adviesaanvraag van 9 juli 2008). Er is momenteel gekozen om dit HR-beleid te verankeren in het vigerende competentie-management model. Als gevolg van deze keuze is gestart met het opstellen van functieprofielen die vervolgens de basis zouden kunnen gaan vormen voor zowel, selectie, opleiding en evaluatie. De profielen voor vrederechter, politierechter, jeugdrechter, onderzoeksrechter en substituut bij het parket bevinden zich in een afrondingsfase. Een bijzonder functieprofiel voor substituten gespecialiseerd in handelszaken kan maar worden gemaakt indien het generiek profiel van substituut is gefinaliseerd.
- Zoals hierboven sub I reeds werd vermeld, zijn de objectieven van het voorstel niet geheel duidelijk. Zonder een verduidelijking daarover is het opstellen van een specifiek functieprofiel sowieso onbegonnen werk.

* * *

ministre souhaite utiliser un profil type, il conviendra de créer une base légale pour ce faire.

- Le chef de corps d'une place vacante devrait avoir la liberté de déterminer le profil qui correspond le mieux aux besoins de son service. On suppose que l'on veut dire par là que, pour une certaine place vacante, le chef de corps peut choisir parmi plusieurs profils type, en fonction des besoins. Ce qui, bien entendu, n'a de sens que si l'on dispose d'un paquet complet et cohérent de profils type. A la demande du précédent ministre de la Justice, le CSJ est actuellement en train de développer une politique moderne de gestion de ressources humaines à l'intention de la magistrature (voir demande d'avis du 9 juillet 2008). Pour le moment, on a choisi d'ancrer cette politique de gestion de ressources humaines dans le modèle de management des compétences en vigueur. Suite à ce choix, on a commencé à rédiger des profils de fonction qui pourraient par la suite servir de base, aussi bien pour la sélection que pour la formation et l'évaluation. Les profils des juges de paix, juges de police, juges d'instruction et substituts près le parquet sont en phase de finalisation. Un profil de fonction particulier pour les substituts spécialisés dans les affaires commerciales ne peut se faire que si le profil générique du substitut est finalisé.
- Comme déjà indiqué sous le point I, les objectifs de la proposition ne sont pas tout à fait clairs. Sans clarification de ces objectifs, la rédaction d'un profil de fonction spécifique serait, de toute manière, infaisable.

* * *